

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

«EDINOST» z zhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vsako priložo 7 gl. za poln leta 3 gl. 50 kr., za štiri leta 1 gl. 75 kr. — Sama priloža stane 1 gl. 50 kr za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in vtrankah v Trstu po 2 kr. — Seriji in v Ajdovščini po 4 kr. — Naročbeni, raksmacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrona, «Nova tiskarna».

Veljavo se pošiljajo Uredništvu «via Torrona» «Nuova Tipografia»: vsak mora biti frankiran. Rokopis brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Vabilo na naročbo.

Uljudno vabimo s tem naše naročnike, da precej naročnino ponove, naše prijatelje in pospeševalce pa, da nam pridobijo še kaj novih naročnikov, katerih potrebujemo v prosep našega težavnega podjetja.

Dolžnike pa prosimo slednjikrat, da poravnajo svoje dolge, ako nočejo, da jim list ustavimo.

«Edinost» stane za vse leto f. 6, s priložo f. 7, za pol leta f. 3, s priložo f. 3.50, za četrt leta f. 1.50, s priložo f. 1.75.

Upravništvo «Edinosti».

Postava za zavarovanje delalcev proti nezgodam.

(Konec.)

§. 51 Ako se nahajajo v naznanilih gospodarjev o zavarancih kake neresnice in popačeni računi, potem mora tak gospodar plačati globe od 5 do 500 gl., in v slučaju, da se pri njem ne more niti po eksekutivnej poti izterjati taka globa, mora iti v zapor od enega dneva do treh mesecev.

§. 52 Gospodarje, kateri ne izročijo o pravem času ali sploh ne predložijo postavno predpisanih izkazov, kaznuje pol. oblastnija z denarno globo do 100 gl., ali pa s zaporom do 20 dni.

§. 53. Ako gospodar sam ne vodi zavoda, ampak kak njegov namestnik, potem zadenejo vse te kazni zadnjega; toda gospodar jamči vsejedno za svojega namestnika.

§. 54 določuje, da kaznovanje v teh slučajih spada v področje političnih oblastnij, dotični denar pa se porabi v pomnoženje rezervnega zaklada dotične zavarovalnice.

§. 55 določuje, da je treba prizive proti takim globam podati v 14

dneh pri istej gosposki, katera je stvar sodila v prvi instanci.

§. 56 določuje, da so vsi spisi in dokumenti v zadevah zavarovalnic prosti koleka. — Davkarje se ne ozirajo na zavarovalne zneske, katere plačujejo gospodarji.

§. 57 določuje, da se taki obrtnijski zavodi, ki imajo uže vpeljana svoja zavarovalnica za slučaj ponesrečenja in plačujejo ponesrečenim tej postavi primerne odškodnine in pokojnine, morejo oprostiti državne zavarovalnice, ali v tem slučaju mora biti dovoljenje ministrovo in pa zadostno jamstvo, da zavod more vsikdar odgovarjati dolžnostim lastne zavarovalnice.

§. 58 določuje, da more minister notranjih zadev tudi dovoliti, da več obrtnijskih zavodov enega okraja in ene in iste stroke more si osnovati svojo skupno lastno zavarovalnico, ali le pod temi glavnimi uveti: 1. Da predložijo dotični zavodi pravila, iz katerih je razvidno, da bodo delalci najmanj to dobivali in ne plačevali več, nego je določeno v tej postavi. 2. Mora biti dokazano, da taka posebna zavarovalnica prav nič ne škoduje državnej zavarovalnici glede na zmožnost zadnje, da spolnuje svoje dolžnosti nasproti svojim zavarovancem.

3. Mora biti dokazano, da ta privatna zavarovalnica na vsako stran jamči, da bode točno spolnovala svoje dolžnosti proti poškodovanim delalcem. — Pravila take zavarovalnice se morajo vjemati z določbami te postave; vendar pa more minister notranjih zadev tudi dopustiti kako izjemo.

§. 59 določuje, da take privatne zavarovalnice spadajo pod vladno nadzorovanje. — Ako pa taka privatna zavarovalnica v teku časa več ne odgovarja postavnim zahtevam, more jo minister odpraviti in dotične zavarovalne objekte priklopiti državnej za-

varovalnici istega okraja, v katerem se nahaja taka privatna zavarovalnica.

Ako se pripeti nezgoda kakemu pri takej privatnej zavarovalnici zavarovanemu delalcu, potem mora privatna zavarovalnica takoj izračunati letni znesek, kateri ide poškodovanemu, ki pa ne sme znašati manj, nego je v tej postavi določeno, in izročiti toliko kapitala državnej zavarovalnici, kolikor je treba, da potem zadnja izplačuje poškodovanemu letno pokojnino. — Poroki za ta kapital so dotični gospodarji. — Državna podjetja pa so izvzeta od te določbe.

§. 60 določuje, da morajo zavarovalnice vsako leto poslati ministru notranjih zadev izkaz o nesrečah, o prometu in posebno o nalaganju kapitala in o stanju rezervnega zaloga. Minister pa mora te izkaze predložiti drž. zboru.

§. 61. Določbe te postave pa ne razveljavijo prav nič terjatev zavarovancev proti podpornim, pogrebnim, invalidnim in drugim enakim društvom, prav tako ne razveljavijo dolžnosti, katere imajo proti zavarovancem srenje, korporacija in razne ustanove za ubožne. — Ako je pa kak gospodar tovarne uže pred 1. marcijem 1886 napravil s kako drugo privatno zavarovalno družbo zavarovalno pogodbo, ki še ni iztekla, ko je prišla v veljavo ta postava, potem stopi na mesto zavarovanega gospodarja državna zavarovalnica, plačuje dotičnej privatnej zavarovalnej družbi letno zavarovalnino, pa izterjuje od gospodarja dotično letno premijo. Ali to določba velja le potem, ako je gospodar vsaj tri mesece po obveljavljenju te postave predložil dotično polico državnej zavarovalnici.

§. 62 določuje, da je državno oskrbnništvo pooblaščenó, posoditi zavarovalnicam svote, katere bodo potrebovale k svojemu ustanovljenju,

katere svote morajo potem zavarovalnice vračati.

§. 63 določuje, da ta postava stopi v veljavo tri mesece potem, ko je bila razglašena. S katerim dnevom pa začne delovanje v §. 1 naznačenega zavarovanja, to določi minister s posebnim odlokom.

§. 64 zaukazuje dotičnim ministrom, naj postavijo izvrše.

25letnica slovanske čitalnice.

Govor g. V. Dolenc.

(Konec.)

Leta 1863 je občni zbor čitalnice predlagal pravila in se je valed te predrugečbe število odbornikov za mnogo povešalo. Namesto enega predsednika, so bili potem 4 voditelji in 14 odbornikov. Voditelji so bili do leta 1865 navadno Kalister Ivan, slovenski milijonar, Sorč, Opuič in Tripkovič; držali so se namreč pravila, da morata biti dva Srba in dva Slovenca. Uradnik Arcon je bil leta 1862-63 tajnik. Omeniti je, da se je čitalnica uže l. 1862 preselila v dvorano Ara, leta 1865 pa od tam v hišo Hirs na kanalu, kder je bila do 1869. Omembe vredno je tudi, da je bilo leta 1865 nič manj nego 6 prakov trgovcev (miljonarjev) v odboru čitalnice, mej njimi tudi gg. Josip Gorup, Kamilo Türk, Kovačević, Opuič itd. Leta 1864 je postal Cegnar zopet tajnik. Čitalnica je sploh v začetku jako dobro napredovala in je imela večkrat blizo 400 udov, — veselice, katere je dajala, bile so prekrasne in so slule kot take po Trstu in drugod, najodličnejše Tržaške osebe so jih rade obiskovale. Ali v letu 1868, 1869, 1870 je življenje v čitalnici jelo nekoliko pojenjavati, mnogo udov je odstopilo in posebno so se mu začeli odtegovati uplivenjši Srbi. Tega kriv je bil gotovo tudi terorizem neke skrajnoitalijanske stranke, ki je baš ta čas v Trstu dobila v roke vajete. Leta 1872 se je pa zopet začelo delati na zboljšanje društva in leta 1873 so se v resnici predrugečila pravila, po katerih se je zmanjšalo število odbornikov, in vodstvo 4ih udov nadomestilo zopet z enim predsednikom in podpredsednikom. Preselila se je takrat čitalnica v lepe prostore na dogani, in od tam menda leta 1874 zopet v druge prostore v Via nuova, tam je odbor napravil novo krasno pohištvo. V tej dobi se je za čitalnico, za nje reformo in nakup pohištva skoro največ trudil g. dr. J. Bizjak, ki je bil nekaj

PODLISTEK.

Spomini na Bož. Raiča.

(K. Glaser)

Časniki so takoj po smrti Raičovej bili objavili tužno vest, da je drugi odlični Slovenec na Štajerskem, dr. Gregorič, odvetnik v Ptuiju, veren prijatelj Raiču, legel k več emu počtku. Ne bo odveč, ako Gregoriču v spomin objavimo pismo, ki ga je bil pisal pred enajstimi leti Raiču. Ta list sem našel v Raičevi zapuščini. Drugokrat objavimo list dr. Ulage, bivšega urednika «Slovenskega Gospodarja».

Dr. Gregorič Božidarju Raiču.

Dragi prijatelj!

Ker sem se 1. julija t. l. v Gradec za voljo adv. izpita preselil, mi žalibože ni mogoče pri osnovanji črteža za Završki tabor biti.

Idejo Jugoslovanstva gojiti, to mora biti naša prva naloga, in ako ljudstvo za to idejo navdušimo, veliko dosežemo, ker ljudstvo odvrnemo nemškemu elementu in ga v kolovoz Slavjanstva spravimo. Mi moramo tako praktično misliti, da sloven-

ski narod za se nema bodočnosti, ravno takor hrvački sam za se tudi ne.

Naš narod se mora tedaj že zdaj na to stran naslanjati, kdor hoče svojo prihodnost imeti; on bo Nemeč ali Jugoslavjan, Slovenec dolgo več gotovo ne, ako ga pa hočemo nemštva oteti, se mora Jugoslovanstvo še le stvoriti.

Bulgari, Srbi, Hrvati, Slovenci štejejo že sedaj več kakor 12 milijonov in takemu faktorju se eksistencija meji romanskim, germanskim elementom ne da odredi.

Vresničenje jugoslovske ideje pa ima pad Turčije za seboj in na razvalinah tega nemarnega naroda bodo se Jugoslavjani razpostirali in za kratkega je Jugoslovanstvo kakih 20 milijonov in še več močno.

Ko sem jaz leta 1867 na nekem shodu Jugoslovskih dijakov na Dunaju idejo jugoslov. zjedinenja razprostil, so bili Hrvati in Bulgari za to navdušeni, Srbi so mrzli ostali, Slovenci in posebno Jurčič in drugi merodajni in vplivni so me za tega del grajali. Rekli so:

«Mi moramo Slovenci ostati in še le takrat, kedaj naše ljudstvo na isto stopinjo omike in izobraženosti spravimo, na kateri sosedni narodi stojijo, le takrat še se bode dalo o združnji govoriti. Slovenski narod mora doto s seboj prineesti!»

Sedaj bi se ti radi že brez dote omožili, ker vidiš, da zgodovina ne čaka, in za 6 let je Jurčič tisti postal, kateri v

«Slov. Narodu» članke o potrebi zjedinenja piše!

Tempora mutantur!

Ko sem leta 1871 v «Politiki» v dveh glavnih člankih to idejo razvijal, je neki mož iz Pešte rajnemu Tomšiču pisal: «tega pisatelja se je treba bati, on je od Andrašija plačan».

Tako se ideje tirajo. Naše zjedinenje je lahko (? Uredn.) Ker še prave književnosti nobeden jugoslovski narod (? Ur.) nema, je treba, da se napred na polju književnosti zjedini, za to bi se moralo v eučilišču v Zagrebu preustrojiti; Slovencem bi se morale dati stolice tako, kakor Hrvatom, Srbom.

Na taki način bi Hrvati dosti sprejeli, kar ima slovenski jezik v sebi dobrega, da izvrstnega.

Štajerski Slovenci so do sedaj bili povsod početniki, oni bodo tudi v ti reči morali drugim pot kazati.

Jaz tedaj Trojemu podvzetju dober vspeli želim in Te pozdravljam

Ves Tebi vdan

Dr. Gregorič.

Gradec, 9. julija 1875.

Narodne pripovedke

iz spodnje Stirske.

XXV.

Enkrat se je sešlo več mož v gostilni precej obširne vasi in ko jim je vince malo možgane razvnelo, počeli so razne burke briti, vsak je vedel kaj novega povedati iz svojega življenja, o dogodkih, na katere je ta ali oni naletel, posebno pa se je vsak močnega čutil.

Tako pripovedaje dogodke svoje ostanejo pozno v noč v gostilni ter marljivo srkajo vince in prikrkavajo s kozarci: Na zdravlje! Ko pa napitnice malo potihnejo, reče nek mož iz one družbe: Res je, da ste dosti izkusili in videli, pa tega, kar sem jaz pri vojakihi videl, niste še nikoli videli — da je en sam deset tovarišev naklestil, da je bilo kaj, a sam ni niti edne same klofute dobil. Vsi možje se na te besede razjeze, začno ga rotiti, da to ni mogoče, ter so ga zaničevali, da na «stempel» laže.

On pareče: Naj bo, pa naredimo stavo. Kdor zgubi stavo, moral bo prihodnjo nedeljo plačati 10 gl. za pijačo, ako pa mi tega ne bi verjeli, privedem z seboj še tri priče, da vam bodo porok, ker so bile priča in če treba, s prisego potrdi. Možem je bilo to po volji, naredi pogodbo, če je to resnica, da platijo 10 gl. prihodnjo nedeljo za pijačo, če ni — pa plati on.

časa tudi predsednik čitalnice. Ali stvar je trajala le malo časa; tudi so jo bile nekatere nove delalne moči prebitro popustile; s kratka, l. 1876 nahajamo našo čitalnico uže v Via Francesco v primerno majhnem stanovanju in v slabem stanju; vrstili so se v tem času krize, razni predsedniki, in prav težko je bilo vsako leto odbor sestaviti in predsednika dobiti. V tej osodopolni dobi se je večkrat žrtvoval starosta tržaških Srbinov, gospodin Drago Pamučina, da je prevzel vodstvo društva, za kar mu gre vsa čast.

Leta 1878 se je čitalnica zopet preselila v Hirslovo hišo na kanalu, kder je uže bila enkrat poprej; tam so se razmere nekoliko popravile ali tudi ne dosti, dokler se ni čitalnica leta 1881 preselila se v sprednji trakt hiše »Monte verde«. Tam se je začelo nekako živahnije življenje, imeli smo tam uže nekatere lepše veselice in leta 1882, obrazstavi, so bili večkrat prijetni večeri v onih elegantnih sobah, katerih so se udeležile jako znamenite osebe vseh slovanskih rodov; Slovenci, Hrvatji, Čehi, Poljaki, Rusini itd. so se tam shajali in v veselej družbi razgovarjali se o važnih slovanskih zadevah. Imeli smo tistokrat par krasnih banketov v čitalnici, pri katerih so bili gg. Mrazović, Strejščevski, dr. Dondomirski, Toš in mnoge druge cel-brtete slovanskega sveta. Ali uprav leta 1884 se je naša čitalnica zopet začela vzdigati, kajti dobili smo prelepe prostore, v katerih se danes nahajamo in reči moramo, da se danes po 25. letih obstanka našo društvo nahaja v primerno vsaj tako dobrem stanju, kakor v začetku njega obstoja, na vsak način pa je to naše društvo promagalo krizo, v kateri se je nahajalo večkrat, posebno od leta 1874 do 1880. Reči se more danes in povdarjati z nekimi zadovoljstvom, da se ni več bati za obstanek našega društva v Trstu.

Da se je pa društvo v zadnjem času zopet tako lepo povzdignolo, zahvaliti se imamo pred vsem večletnemu predsedniku, g. Matu Poliču, ki je z svojo energijo in požrtvovalnostjo največ pripomogel, da ima društvo danes tako krasne prostore in primerno lepo število odličnih udov; zahvaliti se imamo tudi onim gospodom, ki so bili njega zanesljivi pomočniki in so od njega vajeji prevzeli, to so posebno g. dr. Mandić in g. Ant. Truden poprejšnji denarčar in sedanjí podpredsednik in konečno moramo tudi svojo zahvalo izreči sedanjemu predsedniku in sedaj poslujočemu odboru, kateri se po vsej moči trudi za povzdigo naše čitalnice.

Toliko na kratko o zgodovini naše Slovanske čitalnice. Pa potrebno je tudi da se nekoliko ozremo na smoter in na dejansko korist tega društva in da se vprašamo: kaj je koristilo to društvo tržaškimi Slovonom, kaj sploh slovanskej domovini, v kateri se nahaja?

Od leta 1860 pa do leta 1868 je bila naša čitalnica edino središče tržaških Slovencev in Slovanov; ona je bila socialno, ob enem pa tudi politično središče tržaških Slovanov, kajti znano je in se more dokazati tudi iz zapisnikov društva, da je odbor čitalnice večkrat vplival tudi na volitve v mestni zbor ter izdajal uže pred 25letni slovanske oklice, kateri so bili priljubljeni po mestnih voglih. Kasneje so mu del te naloge prevzele mnoge na novo osnovane čitalnice po okolici, ki so se začele snovati leta 1868; ko se je pa l. 1875 osnovalo društvo Edinost z svojim posebnim organom, ponehalo je manj ali več politično delovanje čitalnice; pri vsem tem je bila mestna čitalnica le vedno središče, v katerem so se tržaški Slovani zbirali pri vsaki posebej ali važnej priliki, kar še danes delajo.

Da je snovanje raznih novih društev, katerih imamo danes v Trstu in okolici

Hitro se je to po vsej vasi razneslo, ter radove ni težko čakajo prihodnje nedelje v onej gostilni, zbralo se je mnogo ljudstva.

Pridejo tudi oni možakarji, kateri so stavili in čez nekaj časa tudi mož s pričami; še enkrat vpraša ta mož, če je njim po volji stava. Vsi rečejo: Da. Na to začnejo te tri priče pripovedovati tole zgodbo:

Ko smo mi bili pri vojaki, zbrali smo se neki dan v nekej gostilni v kotu, tam nas je 10 začelo hudo razsajati in razgrajati, jeli smo se hudo tepsti, tako, da smo gostilničarju mnogo škode storili. Prišlo tožba do stotnika našega polka, kateri je tožbo rešil s tem, da je ukazal vsakemu 25 prav gorkih še stare veljave na zadnji plat našteti in te nam je korporal hitro in brez usmiljenja naštel.

Glejte! rečejo, iz tega je prišla vaša stava, pa če možje ne vernjete, tudi z prisego potratimo.

Sedaj izprevidijo možje, da so stavo izgubili in da morajo platiti 10 gl. za pijačo.

Vse tisto neko ostanejo možje pri gostilničarju do belega dne pri sladkej kapljici domačega rujnega vinca.

Gostilničar je bil posebno židane volje, ker uže dolgo ni toliko iztočil, kakor ta dan.

lepo število, mnogo moči absorbiralo in čitalnici odvzelo, to je naravno in je mej drugim tudi nekoliko uzrok, da je čitalnica tu in tam prišla v težavne položaje. Pri vsem tem pa je obžalovanja vredno, da so nekateri mlajonarski krogi, posebno pa srbski, tako pozabili na čitalnico; vsaj te ni nič absorbiralo, nego morda »opravičena bojazen«.

Danes je čitalnica skoro izključljivo socialno društvo, namenjeno slovanskej inteligenciji v Trstu; — ali zaradi tega ni nehala potreba slovanske čitalnice v Trstu, kakor bi kedo utegnel misliti. Da imamo zdaj politično, pedorno, telovadno in še druga društva v Trstu, to je dokaz, da baš nekoliko napredujemo. Ali zaradi teh mladik, ki so pogonale iz starega debela, vsejedno se ni preživela čitalnica, ona bo vedno potrebna boljšim stanovom, ona mora ostati shajališče in neko intelektualno središče slovanske inteligence v Trstu. in po nekakem uprav zaradi inteligence njenih udov še vedno ostane neka merodajna voditeljica vsem drugim društvom Trsta in okolice.

Ako pa naša čitalnica ostane še vedno neko vodilno društvo v Trstu, čaka jo v tem obziru gotovo jako važna zadača; jaz menim inicijativo za ustanovitev narodnega doma v Trstu, katerega z vsakim dnem bolj potrebujemo in po katerim v resnici hrepeni vsaka rodoljubna duša, posebno pa nižji stanovi, kajti kadar bodo vsa naša društva pod eno in isto svojo domačo streho, še le potem bomo mogli reči, da smo se popolnoma vtaborili in da je naša bodočnost v Trstu na vsako stran zavarovana.

Slavna gospoda! težka je ta zadača, a vredna je največjega napora, kajti kadar bomo imeli svojo lastno trdnjavo v Trstu, mogli bomo še marsikaj koristnega osnovati za svoj narod.

Pa tudi še tako težka zadača je izvršljiva, ako se mej nami pojavi ona energija, kakoršno opazujemo pri bratih Čehih in mej vsemi tržaškimi Slovani zavladava prava sloga za plemenito svrho.

Gospoda! Jaz končam svoj govor želeč naše čitalnici najlepši napredek v bodoče, želeč jej lastno streho, da bi mogli mi, ali pa naši potomci po 25 letih še ponosnejše slaviti 50letnico obstoja slovanske čitalnice v Trstu. Ona naj ostane na vse čase prava slovanska, pravi izraz vzajemnosti slovanske, katero vzajemnost danes krše male duše, pa je stvar boljše bodočnosti, ona naj raste in se razvija vsemu Slovanstvu na čast. Gospoda! vskliknimo navdušeno: Živela naša Slovanska čitalnica!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Novi trgovinski minister je v četrtek prisegel v cesarjeve roké ter takoj potem sprejel opravila trgovinskega ministerstva; sedanjí začasni voditelj tega ministerstva Pusswald je bil umirovljen in cesar mu je podelil za njegove zasluge komturni križec Fran-Josipovega reda.

Novemu trgovinskemu ministru so se 1. t. m. predstavili višji uradniki trgovinskega ministerstva. Pozdravil ga je od delčni načelnik baron Pusswald, na kateri pozdrav je minister odgovoril, da so mu dobro znane velike in težavne naloge službenega mesta, na katero ga je poklicalo cesarjevo zaupanje, zelo ga tedaj tolaži to, da se more nepogojno zanašati na podporo uradnikov. V zvestej, krepkej podpori uradnikov vidi neobhodno potrebni pogoj in poročstvo vpeha gospodarskih državnih interesov. Minister je naposled omenil velikih zaslug vpokoje-nega odelknega načelnika barona Pusswalda.

Za deželnega glavarja v Šleziji je bil imenovan grof Henrik Lariš.

Vnanje dežele.

Bolgarsko sobranje je 28. junija izročilo knezu odgovor na prestolni govor; v njem izreka sobranje prepričanje, da se bosta knez in vlada na vso moč prizadevala, da severna in južna Bolgarija ostane vedno nerazrušljivo združeni v eno državo. Odgovor dalje naglašava zaupanje v blagodušnost vevlasti, posebno Rusije, ki so bolgarskemu narodu skazale toliko dobrot. — »Journal St. Petersburg« pa hudo obsoja bolgarskega kneza in pravi, da je on prelomil bolgarsko ustavo, ker ni držal vevlastim dane besede ter razžalil turške pravice. Sumi se, da ima knez z turško vlado tajno pogodbo, ker ga ta ne ovira pri njegovem počenjanji; bodi pa temu, kakor hoče, brez nastopkov kneževu počenjanje ne ostane, ampak lahko porodi velike nevarnosti.

Nad balkanskim pomotokom se uže zopet zbirajo črni oblaki. V vseh malih državah vlada neka soparica, ki kaže na vihar, posebno pa v Srbiji, ki noče umeti, da je bila tepena. Ali Turčija vidi kako novo nevarnost, ali ima kak tajen namen, ker velike vojske, katero je v več mesecih in s toliko žrtvami zbrala, neče razorožiti, nekaj gotovo v zraku tiči. Poleg vsega tega pa so strune mej Rusijo in Bolgarijo tako napete, da vsak dan lahko počijo. Rusija je Bolgarijo osvobodila in s tem si mislila oopreti pot v Carigrad; ali prišlo je drugače, bolgarski knez se skuša otresti vsacega tuj-ga, tedaj tudi ruskega vpliva in o tem ga podpira posebno Angleška; to pa Rusiji ne more biti po volji in vsled tega ruska stranka na Balkanu dela zoper bolgarskega kneza, da ga vrže s prestola; razdraženje tedaj raste in gotovo je, da se Rusija svojim težnjam ne odpove in da ne bo prijateljstva mej ruskim carjem in bolgarskim knezom ni pričakovati, dokler se razmere take, kakor sedaj. Vse to pa je miru ne le na Balkanu, temuč miru vse Evrope jako nevarno. Vshodnje prašanje bo zahtevalo še veliko krvi.

Bavarski deželni zbor je bil 1. t. m. zaključen. V nagovoru je vladar izrekel upanje, da Bog da bavarskej državi v zvezi z Nemčijo srečo in blagoslov.

Švicarski narodni svet je 28. junija sprejel zakon o črni vojski.

Nemška vlada prav ostro postopa zoper osebo, njej neljube, celo na državne poslance se ne ozira. Tako je bil te dni iz Berlina izgnan državni poslanec Singer, pravijo da zaradi socialne demokratične propagande.

Nemški škofje se 10. avgusta v Fuldi zberó v novo konferenco. Čujo se, da jim papež pošlje lastnoročno pismo.

Nemškej državi zelo denarja pomanjkuje. Finančni minister Scholz je zelo tožil, ker je državni zbor zavrgel davek na žganje ter rekel, da država potrebuje denarja, ker mora pokrivati razne stalne potrebe in poleg tega bo treba še plačo zvišati uradnikom in častnikom. Malo je tedaj zdalo pet milijard, katere je Nemška dobila od Francozov za zadnjo vojno.

Pariškega grofa manifest je bil ponoči 28. junija nabit v vseh francoskih mestih. Policija ga je povsod trgala s zidov.

Angležem se na Birmanskem vedno slabše godi. Po poročilih iz Tumova je 19. junija 1500 Angležev pod poveljstvom četnika Hailes napadlo birmanski utrjeni tabor, ali bili so odbiti in če tudi so imeli dve bateriji, vender so se morali po vročem pet uri trajajočem boji umakniti. Četnik Hailes je bil ranjen.

DOPISI.

Iz Škedenje 30. junija. (Izv. dop.) Zapljenjena si bila zaradi članka tolerantnost, in tako nisi mogla odkriti vsega, kar si imela na srcu o pravem pomenu tolerantnosti.

Tuji meni, ki sedaj te bore vrstice pišem žalosti se kipeče srce, ne zaradi sebe samega, bolj še me boli obrekovanje in zaničevanje rodu, domovini in cesarju zvestih sosedov od strani one gujile stranke, sestavljene iz kruhoborcev, lačnih pritepenecv, in od onih spridenih renegatskih snov izdaje, katera se rede le ob naših žulih, jemajočih nam na naši zemlji, na našem starodavnem domu vsakdanji zaslužek, vsakdanji kruh. Kde je pravo, kde pribežališče naše, kie enakovrednost za nas, ki smo uže tolikrat postavljali gole prsi proti gotovj smrti z vso zvestobo, pogumnostjo in udanostjo za staro Avstrijo, katero ljubimo, ko dete mater od njenega početka in jo bomo ljubili do njenega obstoja, ki upamo in želimo, da bi na veke bila. Koga ne peče, ako gleda, da se brez vpeha trudimo, potezamo in vse svoje moči napenjamo, da bise otrebili take nesnage, ki jo izmečki mej nas sejejo s tem, da po vsej sili hočejo odvrti nas od pravega avstrijskega mišljenja, in da celo še na sredovasni vodnjak, kateri so naši pradede skopili, skušajo in hočejo nasaditi nepristojna znamenja in sneti z njega avstrijska? Minolo je leto dan, od kar so hoteli ti hujskači omenjeni načrt izvršiti in tako osramotiti nas pred svetom in omadeževati našo čisto zvestobo, s tem pa pokazati onim v škornji, da so oni tukaj gospodarji in da smo mi njihova pritlikliva.

Hvala Bogu, ni se jim posrečilo, kajti to je nas bodlo in srca bi nas bilo, da

bi taka smetljaka se nam rogala za hrbti; te sramote skušili smo se znebiti, poslali smo deputacijo na slavno namestništvo, da se je tam v našem imenu potožila v tej zadevi. K sreči smo bili za takrat uslišani in zagotavljalo se nam je, da se kaj takega ni sedaj ni kann-je ne dovoli, in res so hujskači zastoj čakali povoljne rešitve prošnje, vložene c. kr. ravnateljstvu redarstva, da se dovoli razobesiti neka zastava na drog našega vojnjaka. Predno pa preidem na današnji dogodek, povedati mi je, da se je pred dvema letoma ustanovilo neko društvo strelcev, ki ima svoj prostor za zabavo v ladjetesalnici Sv. Lorenca pod Škedenjo, da goje in širijo iredentarstvo, to se lahko ugane, vsaj po ravnani skoraj vseh italijanskih društev v Trstu, posebno pa se more reči o tem, da je prava iredentarska kuhinja. Životarilo je tukaj tudi neko drugo društvo, ki pa je umrlo le zaradi tega, ker so nekateri udje bili Lubi po jeziku, a povsem avstrijskega mišljenja, zna se to iz tega le: Ko so parnik Poseidon v morje spustili in je to društvo šlo pristuvat, ni hotel Kastelanovič, kot podpredsednik društva, sneti pokrivala z glave, ne na noge vstati, ali po husem pretenji nekega veslarja tega društva je bil prisiljen klicati eviva, ker sicer bi bil našel posilno kopelj. Da je to protiavstrijska demonstracija, more si vsak misliti, kajti komu ni znano, da pri tej priliki je bila navzoča visoka cesarčina. Društvo strelcev pa je imelo uže nekatere veselice, pri katerih je na več načinov kazalo svojo politično barvo, bodisi v ognjevilih govorih, okrašenju veselilnih prostorov, bodisi v mnogoterih zastavah in zastavlicah, ker mej njimi bilo nijedne avstrijske. Da so take veselice od dotičnih oblasti dovoljene, to je tolerantnost.

Letos je imelo tudi to društvo veselico na sv. Petra dan. Za ušesi še ne suha svojati, katera se je k nam vgnježila, hotela je svoje vrstnike s tem počastiti in skazati se jim, da ni za las od teh različna, da bi razobesila še prepovedano zastavo. Zato sta revče Kastelanovič in nepotreba kapovila na vse zgodaj, ko so ljudje še spali, najeli prižigalca Rjebota, da je avstrijsko zastavo snel z droga in zberačeno kunjno nanj obesil, misleč, zdaj smo izvršili svoj naklep, tukaj mi gospodujemo, saj nam je celo kapovila na strani, zmagali smo. Tega so se pa malo časa veselili, kajti komaj so nekateri vsčani to prikazen ugledali, šli so in z droga potegnoli zastavo in drugo avstrijsko nanj postavili, s tem so rešili sami sebi in vsem pravim Škedenjcem čast in pokazali čudnemu kapovili, da takim možem, kakoršen je on, niso dolžni nikakega pokloña, niti kake časti.

Kako pa so hoteli opehariti kukavice nadkomisarja, to bomo skušali o priliki sporočiti.

Državni zakoni vežejo nas, da branimo domovino in carja, in kdor se temu vatavlja, zapade osterj kazni; zato že skrbje postavljenci. Kdaj se bodo pa kaznovali ljudje, ki dan na dan, pri jedi in pijači, pri delu in povsod prestopajo državne zakone? Očita se slovenskemu ljudstvu, da se svoje narodnosti ne zaveda, da samo sebe ne spoštuje, da je samo krivo svojega propadanja in zaostalosti svoje kulture. Neopravičeno, popolnoma neopravičeno je vse to, kajti vidi se, da le to imamo, kar si sami pridobimo, sicer pa smo pripuščeni krutej osodi in še krutejšim protivnikom, vežejo se nam roke, pušča se, da se mej nami goji mrčes, ki nam več škoduje od vsake bolezni, naj se nam le malo oduška, da, z drugo hočemo sami preskrbeti. Mi Škedenjci vjemamo se tuji z razsvetlo in sv. Ivana, da se napravi tabor in javno protestuje proti krivicam, katere nam dela magistrat in njega hlapci.

To jesen še naj bi bil tabor.

Škedenjec.

Iz Ribniškega okraja, koncem junija. — Krasna pomlad, ta mladostna letna doba — poslovala se je zopet od živih in minjivih bitij zemeljskih, in upa polno zre — človeštvo za zanimivo to — devo! — In v istini je bila povsem zanimiva — letošnja pomlad! Da bi pa seveda Vam sedaj razkladal, kaj mi je sploh dalo povod baviti se huš v začetku tega dopisa z spomladijo, Vas bi odveč mučil, dasituti smelo trdim, da je bila letošnja spomlad v resnici zanimiva, in to ob kratkem povedano: za mene, za slovenski narod sploh in pa za nekatere kraje v Slovincih — posebe. — To pa seveda ni greb, — in to je dobro. — Pa sedaj — ad rem!

Kakor sem Vam bil že poročil, ustanovila se je v Ribniškem trgu meseca januarja t. l. »podružnica sv. Cirila in Metodaja« o volitvenem rezultatu glede odbora ste bili ob času objavili stvar, in sedaj mi je omeniti, da je tudi ministerstvo podružnična pravila potrdilo, in je toraj za tem možno bilo pričeti z delovanjem.

Podružnica šteje do sedaj do osemdeset udov, pa število teh — kakor smemo upati — v kratkem naraste do ali pak tudi dosti nad sto, vzlasti ker so pristopili k Ribniškimi tudi udje iz Kočevja, Sodražice in Dolenje vasi. — Dne 4. ju-

lija — t. j. prihodno nedeljo bo imela podružnice svoj prvi občni zbor v gotilni Fr. Podboja, in umestno bi bilo pač, da bi se ga dotični udje v obilo-jšem številu udeležili, nego je bilo do sedaj opaziti.

Važnosti podružnice ne mislim tu razkladati, vendar je treba našemu priprostemu narodu pri priložnosti razjasniti nje namen, pomen in narodno splošno korist, na kar bode gotovo zanimanje za njo med ljudstvom tudi bolj širilo se. — Glavni delež koristi teh podružnic in sadu, ki ga bodo rodile, odmerjen biti ima pred vsem zatiranemu slovenskemu narodu v Istri, Primorju, kjer ga preti zadržati pošastna drhal Iredente in Poitalijanstva, a na druge strani ubornej Koroškej — kjer je narodna mladež v šolah nemškega duha, — v nevarnosti — postati kedaj žrtve nezasitljivega — oholega Nemštva! — Za brate nam sorodne t raj nam delati je treba zdaj!

Toliko toraj o — »Podružnici sv. Cirila in Metoda.«

Mnogo stvarne ponuja se zadnji čas človeku, ki bi hotel pisati o naših narodno socialnih zadevah, in ni morda kraja v Sloveniji, ki bi bil čist sleherne senčnate strani v tem oziru. Pa — tovor, ki bi si vreden človek pri tem slikanji naložil, . . . utrudil bi pa ga odveč; ali istina je, da je včasih vendar le treba — greh javno priznati, ker napake, ki so splošnej narodni stvari pogubonosne, morajo se udušiti, in če pošteno iz njih še razne druge korenine, ki se vpleto mej posamezne človeške družine, srkajoč slastno sok — ne več modernega samoljubja, i. t. d.

Če sem jaz, gosp., urednik, toraj v začetku tega poročila dejal, da je bila letošnja pomlad mej družim tudi za me zanimiva, gotovo mi ne bolet ugovarjali, vsaj smete zagotovljeni biti, da sem v haš minolej pomladi razne predmete vestno opazoval, različne zadeve pazno sledil, ergo mnogo zanimivega na tem in onem našel, kar se, recimo, ne najde vsak poletni čas! Upam, da si bodele polagoma svesti — moje resnicoljubnosti!

Ko sedaj v začetku poletja človek pretresa to in ono prikazen, vsiluje se mu nehote sočba: Ta svet je oder, na katerem predstavlja človeštvo zanimivo tragikomedijo v brezštevilnih prizorih. Tako videti je podoba na vsej zemeljskej krogli, in tako kaže se človeku »en miniature« tu in tam — po večih in manjših krajih, naj so si tu že nasejani Slovenci ali — Madžari, neizmišlji naših slavni Nemcev, in ne več slavni Nemškutarjev, ali pa — če vzamemo v poštev še manj slavne vaše Tržaške Lahone in Iredentarje najnovejše fašone!

Pa — zapustiva za danes, gospod urednik, to manj važno zadevo in hitiva nazaj k bolj zanimivemu predmetu: Naše narodno socialno življenje v Ribniškem okraju, osobito v Ribnici, in njega razmere, pa: Raznotere »slike« iz — »navadnega življenja,« — sit vesla verbol

(Konec prih.)

Domače in razne vesti.

Tržaški namestnik g. baron Pretis je odpotoval v sredo iz Gorice v Aušse; Nabrežini so ga pozdravili mnogi viši uradniki iz Trsta.

Odlikovanje. Cesar je podell finančnemu svetovalcu Josipu Czermak o preliki njegove vpokojitve za mnogoletno zvesto in izvrstno službovanje naslov in značaj višjega finančnega svetovalca.

Imenovanje. Namestniški koncipist baron Handel postal je okrajni komisar in konceptni praktikant Anton Rebek namestniški koncipist.

Tržaško mestno zastopstvo je imelo v četrtak večer zopet sejo. Po predtanjju in potrditvi zapisnika zadnje seje je gospod Naberger župana interpelliral, kaj se je zgodilo z denarjem, ki se je za okoličane po toči poškodovane, nabral in iz mestne blagajnice dovolil. Župan je odgovoril, da je denar koristonosno naložen pri nekej banki in da se v prihodnjem tednu razdeli, ker se to doslej zaradi tega ni moglo zrealizirati, ker je bilo treba mnogih pozvedeh pri financii, pri mestnem dacnem uradu itd. Nu, polžive lastnosti ne moremo odrekat mestnemu magistratu, ko gre za poškodovane slovenske okoličane, eno leto čakati podpore, to je nezaslišano in le v Trstu mogoče. Da je šlo za kaj drugega, ko blisk bi bili hiteli magistratovi uradniki in ne pozvedali avangajst mesecev.

Potem je prišlo na vrsto razpisano darilo za najboljšo knjigo o odgoji ljudstva. Predloženih je bilo sedem rokospisov. Dela je presodila posebna komisija v Benetkah — slabo znamenje I alianjom, da v Avstriji nemajo sposobnih mož — ter darilo priporočila delu z geslom »Con populo coito patria sicura.« Mestni svet je soglasno ta nasvet sprejel in župan je naznanil, da je pisatelj tega dela tržaški meščan dr. Boccardi. — Potem se je dovelilo jadranskemu naravoznanstvenemu

društvu 500 gold. podpore za pet let. — Nadalje se je vzel v znanje ministerski razpis glede odpravljenja nekij knjig iz tržaških ljudskih šol. Naposled se je na predlog šolskega odseka ustanovila nova stopnja za enega učitelja in za tri učiteljice na mestnih ljudskih šolah. — Na to se je pričela tajna seja, v kateri je bilo imenovanih več učiteljev in učiteljic.

Razpisane službe. Pri trgovinskem in pomorskem sodišču v Trstu do 15. julija služba sodnega pristava IX razreda z sedežem v Gorici pri tamošnjem okrožnem sodišču. — Služba kancelista za zemljiške knjige pri okrajnem sodišču v Poreču, prošnje je vložiti do 12. julija pri načelnstvu okrožnega sodišča v Rovinju. — Služba služabnika pri okrožnem sodišču v Rovinju plačo 300 gld. in 25% doklado in opravilo; nižji častniki z spricall imajo prednost; prošnje se imajo vložiti do 1. avgusta pri okrožnem sodišču v Rovinju.

V zdravstveni svet za Primorsko so bili imenovani od deželnega odbora v Trstu dr. Mozes Luzzatto in dr. Evgen Morpurgo, od deželnega odbora v Gorici dr. Josip Maurovič in od isterskega deželnega odbora dr. Peter Milevoj.

Tržaške novosti:

Kolera. Naši čitatelji so morda uže strahu polni pred to besedo, ker jo vidijo tolikrat ponavljano v tem listu. Marsikdo tudi še pomni kolere, ki je pred leti tu razgrajala in strahom misli na njo, pričakujejo jo tudi sedaj. Ali vendar se nam ne zdi umestno, da kdo strahu trepeta pred njo, kakor pred najhujšo sovražnico človeškega življenja. Kar ljudstvo najbolj v strahom navdaja, to je, da se redko reši, kogar je napadla. Boji se jo ljudstvo zato, ker vsa zdravniška sredstva nič ne izdajo in večkrat celo ljudem na oni svet pomagajo. Gotovo uspešnega zdravila proti koleri ni še iznajdenega in vsi Kochi in drugi zdravniki, ko so to bolezen študirali, niso prišli dalje, nego do onih nesrečnih bacilov, mikrobov in do enakih z grškimi imeni klicanih živali. Ti bacili razkropili so se po vseh razsvetljenih in nerazsvetljenih časnikih, kojih vsak je vedel kaj različnega o njih povedati — koliko se jih nabaja v žlici vode, koliko v človeškem blatu, koliko v morju, v saoci, v ribah itd. — nobeden pa ni še naznanil zdravliva, ki bi človeku po bacilih ali koleri napadenemu pomagalo. Ne ve se celo, je-li kolera nalezljiva bolezen ali ne. In vendar se še dandanes zaukazijo kvarantene in ustanovljajo posebne bolnišnice za bolne za kolero; prepevujejo se in krči prodajanje sadja in zelenjad, pravi se celo, da je i morje sredstvo, ki kolera pospešuje in mislilo se je zadnjič v Trstu, da so kolero nalezle v morju one osebe, ki so za njo umrle, ker so se v morju kopale. Ako bi sama morska voda pospeševala kolero, potem bi ne bilo treba nobene kvarantene, kajti morje bi pač razneslo kolero pred parniki in ladjami.

Ljudstvo tedaj ne zaupa zdravnikom v tej nevarnej bolezni tudi radi čudnega in večkrat krutega ravnanja z bolniki. Da, ono pravi celo, da zdravniki po koleri napadene more. — Ko je zadnjič ona Belgoj za kolero zbolelo, odnesli so jo še precej neusmiljeno strani položivši jo v nosilnico, ki je kakor kuga po kloru smrdela. Uboga žena je skoraj morala umreti zadušena, ako ne za kolero! Tako počenjanje so obsojali tudi drugi tukašnji listovi. Mi sicer ne verujemo, da bi zdravniška pomoč nič ne izdala, jali vendar bi bilo treba nekoliko več človekoljubja in usmiljenje pri ravnanju z koleroznimi. Zdravniki se uče in poskušajo razne pomočke in se trudijo, da iznajdejo kakega, ki bi bil uspešen proti koleri, če niso do takega še prišli, ni njih krivda.

Ne verujemo pa, da bi bili tržaški zdravniki in previdnost mestnega magistrata mesto pred kolero obvarovali, čeprav tukašnji lahonski časopisi v čezmer v svet trobijo, da je zasluga zdravnikov in skrb mestnih očetov Trst kolere obvarovala. To je lahonsko maslo, s katerimi se mestni očetja volicem priporočajo, naj bi jih tudi v prihodnje v mestni svet volili. In če skrbje, skrbje z občinskim denarjem ter združijo s tem še posebne namene — pomagati svojim privežencem in lahonskim časopisom.

Od neke strani smo dobili ta le majhen dopis o koleri, katerega prijaviimo, ker je v njem nekoliko domačih sredstev proti tej bolezni:

Ker si zdravnik uže toliko glavo belijo proti tej strašanskej koleri in vendar brezuspešno, ne morem si kaj, da ne bi pisal tudi jaz par vrstic o tej zadevi, kajti tudi proti tej pošasti mora biti kakšen lek, ali zdravniki, mislim, da so predaleč zašli, da bi ga mogli najti.

Pred dvema letoma sem obiskal Dalmacijo in se je mnogo govorilo o tej bolezni, ker takrat je razsajala po Francoskem, stanoval sem v Lezini pri nekej vdovi, le ta mi je pravila, da pred tridesetimi leti je tudi po Dalmaciji strašansko razsajala ta grozna bolezen in tudi v Lezini ni bilo hiše, da ne bi imeli kakšno žrtve, v mnogo hišah so ljudje popolnoma izumrli.

Omenjena vdova pa je imela 5 otrok in ni eden ni zbolel, toraj je bila naj srečnejša v vsem mestu; k-ko je pa ravnala omenjena ženska, da je bila tako srečna: beli kruh je razrezala v tanke kose ter spekla na žrjavici, potem ga pomazala z česnom, oljem in črnim vinom polila in takšnega je jedla vsa družina, ali v blatu je opazovala, da je vse mrgolelo majhnih črvičev. — 1864. leta je pravil belolasi lastnik neke ladje, de je bil po mestih, kder so razsajale najstrašnejše kužne bolezni, ali on je vselej zdrave pote odnesel, omenjeni je vsako jutro pojedel komadič česna in vrh zill glazek dobrega žganja, zagotavljal je, da kdor se po njem ravna, niše mu bati, da se ga prime kakšna kužna bolezen, boji si še tako nevarna.

Od nekega kmeta sem ališal: ako kdo za kolero zbolil, naj se mu dene pod glavo svežega lipovega perja in rešen bo, le nekoliko glava ga bode bolela.

Na Tirolskem v Bolzanu je nek zdravnik svetoval vsem bolnikom za kolero, da morajo več ko mogoče mrzle vode piti in s tem skoraj vse ozdravil, mej tem ko so drugi zdravniki ostro prepovedali mrzlo vodo piti.

Še imam mnogo receptov za druge bolezni, ali mi manjka zdravniškega diploma, zatoraj tudi ne jamčim za vspeh.

Z spoštovanjem Ljudoljub.

Kolera v Trstu. V sredo je zbolela 15letna dekla Marija Gorjanec v Škorkljinu koleri in je v četrtke uže umrla; ali zdravniki niso našli kolere, ampak le prisad v čevih. Včeraj zjutraj je neka vdova Fon mati 6. otrok, pustila doma 7letnega dečka Alojzija, da varje dva še manjša otoka. Ko se vrne vdova domu, najde malega Alojzija, da se zvija na tleh in toži, da ga strašno boli v trebuhu. Uboga vdova je precej klicala pomoč, toda vse zastoj, Lojzek je v par urah v strašnih bolečinah umrl in odnesli so ga na pokopališče. Pravijo, da je umrl za kolero. O drugih slučajih se ne sliši.

Novo defraudacije. Mi vedno trdimo, da se bode v lahonskih društvih in uradih pojavljala cela »grešta« sleparij, in kako smo mi prav imeli, pokazalo se je zadnjič pri »Operaciji«, ali ni zadosti na tem, zvedelo se je te dni tudi še za drugo defraudacijo v permanentnej razstavi (esposizione permanente), ki je po nekakem otroče istih očetov, kateri pri operaji nose veliki zvonec. Ta razstava je bila mrtvo rojeno dete, to smo jej mi rekli pri težkem porodu, ko smo zvedeli, da je bode kumoval glasoviti Raskovič. — No v tej razstavi je imela tudi cikorija svoj glavni stan, adjutant sror Poldota bil je vradnik v tej razstavi in je tam okolo sebe zbiral vse izdajice, ki so se prodali cikoriji. Dela ni ta razstava imela skoraj nič, le male svote so tam cirkulirale, in vendar se sliši, da manjka 700 gld. Ako pri tako majhnem prometu manjka toliko denarja, reči se mora, da ima lahonska in cikorjaška garda uprav manjjo za defraudacije. No, cikorija, to so Tvoje lavorike!

Ali se je iz onih 700 gld. tudi delala cikorija — tega ne znamo še prav gotovo, ali to je gotovo, da se za cikorijo navadno ne gleda natanko, kje si jemlje material. Permanentna razstava neha uže koncem decembra in uže nje ustanova kaže, da so v Trstu jako plitve glave, kajti vsak pametni človek je moral videti in vedeti, da Trst nema nobene obrtnije in kder take ni, čemu permanentno razstavo in v rokah Raskoviča!

Rudečkarji pa bi morali uže vendar enkrat prevideti, da njihova politika in blagost Trsta ne rasteti na enem in istem deblu.

Vidi se, kakor bi bila resnica, da vlada pušča te ljudi, da sami sebe uganobé — ali Trst?!

Potrebna prepoved. Policijsko vodstvo je prepovedalo za letos »šagre« v tržaškej okolici. — Ta prepoved je opravičena v nevarnosti zaradi kolere.

Nesreča 62letni čevljar Ivan Fratnik iz Mirnega pri Gorici se je v sredo pred javnim vrtom zgrudil na tla, v nezavesti so ga morali prenesti v bolnico, kaer se leži bolan.

Na Loydovem parniku Berenice je včeraj ponesrečil 28letni mornar Jakob Krasič iz Kotora, zgubil je obe nogi, in leži zdaj v smrtnej nevarnosti v bolnici. — Okoličanko Marijo Batič je v Rocolu nek pes tako močno vgrizol v stegno, da se je morala iti zdraviti v bolnico.

Policijsko. V sv. Andreju ima Tramvaj majhen prostorček za konje, ki je pokrit z neko nepremojljivo planto; tudi to so neznaní tatovi predinočnim ukradli. 27letno havzirarco Kristino N. iz Kopra so zaprili zaradi tatvine izvršene uže v lebruvarju. — 10letni Alojzij S. je ukradel v nekej prodajalnici v ulici Gustinelli nekoliko mjila, nek stražnik ga je videl, aretiral in peljal staršem na dom, da ga našeškajo. — Zarad pohajanja po Trstu so zaprili 27letnega Ivana C. iz Verloibe in 18letnega Matija Z. Materije, potem še par tržaških pohajavev in tri vlačuge.

Izpred sodnje. Anton Regent, 26letni čevljar iz Kontovela je bil te dni obsojen na 1 in pol leta težke ječe, ker

je raznim sovaščanom ukradel blaga do blizo 100 gld.

V morske kopelji v Grad se je v sredo z Dunaji odpeljalo 60 skrofuloznih otrok.

Toča v Dalmaciji. Minolei teden padla je v okolici Zadra debela toča. Poklestila je osobito občino Uljano kder je uničila ves pridelek. Tudi v več drugih krajih je naredila ogromne škode. Kakor se vidi tepe ta šiba božja tudi letos po več krajih ter uničuje ubogemu kmetu težko pričakovani pridelek. Okolo Trsta je lani vse poklestila. Bog daj, da bi nam vsaj letos prizanesla. Grozdje v okolici prav lepo kaže navzlic toči, ki je lansko leto mladje zeli poškodovala.

Kolera v Italiji je začela hujše razsajati. Zadnji dan meseca junija je v Brindisi zbolelo 20, umrlo 9 oseb, Oria zbolelo 9, umrli 3, Erchie zbolelo 8, San Vito zbolelo 18, umrlo 11, Francavilla zbolelo 53, umrlo 17, Carovigno umrl 1, Latiano zbolelo 100, umrlo 21, Benetke zboleli 3, umrl 1, Codigoro zbolelo 11, umrla 2. — Trdi se tudi, da se je v Tulon zopet iz Tonkina zanesla azijska kolera.

Velika nesreča na železnici. Brzovlak iz Stuttgarda v Berlinu je 1. t. m. popoldne pri Würzburgu trčil v vlak, ki je bil na poti iz Schweinfurta. Razdrobljenih je bilo pet vozov poslednjega vlaka, mnogo ljudi je bilo usmrtenih in ranjenih.

Poslano *)

Na poslano Antona Zailerja — bivšega — nadzornika nekotjih mitnic na Primorskem, v št. 51 »Edinosti« odgovorjam to le:

Ker odločno trdite, da ste še vedno nadzornik mitnic, prišel sem vam v potrdilo mojega poslanega v št. 47. »Edinosti« reči, da je Vaše poslano priterano, in vam po prvi poti lahko dokazam.

Uže od začetka mojega poznanja z vami sem vam malo verjel, malo pravim, ali še malo bilo je veliko preveč, nemam družega od vas, kakor da vas imam priliko sumiti, mesto za moža, kateri bi moral biti na Vašem dosezanjem mestu, pa za lažnika, v katerim je prevara.

Tukaj vam toraj povem, da jaz vašemu poslanemu ne verujem. Ako bi pa utegnulo biti resnica, kar ste pisali, potrudite se še enkrat po kaki poti mi sporočati, ali prosil bi, da bi gospa vdova Gustinčič z svojim podpisom Vaše govorjenje potrdila, drugače ne sprejemem za veljavno niti za resnično.

Kadar boste pa po tukaj omenjeni poti dokazali, da ste resnico govorili, takrat prec j pošljite na moje mesto družega, kateri vas bode umel boljše častiti, nego jaz. Še enkrat vam povem, da nočem več biti vaš podložni.

O priložnosti kaj več o vašemu moštvu.

Ivan Vouk,

mitničar v Davinu.

*) Za članke pod tam naslovom je uredništvo odgovorno, kolikor mu zakon veleva. Ured.

Tržno poročilo.

Kava. — Ugodna poročila od zunaj vplivajo dobro na naš trg; cene so tukaj jako trdne, z nagibom da še više postanejo. — Prodalo se je 600 vreč Rio po f. 46 do f. 62.—, 400 Santos po f. 50 do f. 61.—, Java stane f. 62 do f. 65.—, Portorico f. 95 do f. 110.—, Ceylon plant. f. 86 do f. 135.

Sladkor — trg jako mlahov, cene so vsled tega dobre postale; prodalo se je te dni 7000 vreč sladkorja, po f. 18.90 do f. 22.

Sadje. — Limoni iskani vse drugo zanemarjeno. — Limoni f. 5 do f. 12.—, pomeranče f. 4 do f. 8.50, fige v venci f. 17 do f. 19.—, rožiči f. 8.—, opaša f. 27 do f. 28.—, Elemé f. 22 do f. 30.—, sultanina f. 26 do f. 34.—.

Olje — Še precejšnja kupčija, je bilo f. 35 do f. 42.—, namizno f. 52 do f. 68.

Petrolje — amerikansko f. 9.10, rusko f. 8.

Domači pridejki — popolnoma zanemarjeni. šizol rudeči se komaj prodajo po f. 9.—, maslo f. 86 do f. 93.

Žito — mlahova kupčija. — Pšenica banatska f. 9.50, koruza levantinska f. 6.10.

Les — slabo obrajtjan, malo kupčije zaradi nesrečne kolere, ker so zdaj na vse strani kvarantene.

Sen — še precej iskano. Novo stane f. 1.60 do f. 1.80, staro konjsko f. 2.40 do f. 2.50, kravje do f. 2.80.

Borsno poročilo.

Velika mlahovost, neugodna poročila iz Berlinu in Pariza, kurzi papirjev so vsled tega nekoliko trpeli.

Dunaska Borsna
dne 2. julija

Enotni drž. dolg v bankovcih	85	gld	15	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	85	.	90	.
Zlata renta	117	.	30	.
5% avst. renta	102	.	—	.
Delnice narodne banke	869	.	—	.
Kreditne delnice	27	.	60	.
London 10 lir sterlin	126	.	—	.
Napoleon	9	.	98	1/2
C. kr. cekini	5	.	94	.
Kr. državnih mark	61	.	87	1/2

Trgovski pomočnik

18 let star, zmožen slovenskega in nemškega jezika, z dobrimi spričevali, izučen v trgovini mešanega blaga, bi rad iz proste volje dosedanjo službo premenil.

Cegnarjev Viljem Tell

se prodaja v tiskarni Dolencevi po 20 soldov.

Domača trgovina!

A. KRAJCAR

trgovec na Greti poleg škarpe, nanzanja slav. občinstvu, da je odprl v ulici

Barrierra vecchia št. 5

Novo pekarijo in prodajalnice, v kateri bodo po najnižji ceni prodajali razne jestvine, kakor so: raznovrstni kruh, moka bela in rumena, koruzo, oves, posevke, sladkor, kavo, mlijlo, olje, očet in sploh vse jestvine, katere potrebuje družine. Govori se slovensko, hrvatsko in italijansko.

Na trganju in protinu bole-

hajočim, ki resno skrbje, popolnoma ozdrave, priporočamo gorko rabljenje Wilhelmovega antiartritidskega, prot revmatičnega kri čistilnega čaja, ki ga izdeluje gospod Fr. Wilhelm, lekarničar v Neunkirchenu na Spodnjeavstrijskem, ki je bil odlikovan s zlato medaljo in posebno oznako na razstavi v Melbourne. Zavitek stane 1 gld. Knjižica z vsebini zadnjega 16 leta franco in gratis.

Prodaja g. Franjo Wilhelm, lekarničar v Neunkirchenu, Spodnje Avstrijsko in vse znamenitosti lekarnice in mirodilnice.

Zaloga za Trst pri lekarničarjem: J. Seravalle, pl. Leitenburg, C. Zanetti.

Dvorni svetnik in profesor Oppolzer rekel je v kliniki pri postelji nekega na protinu bolnega: »Wilhelmov kričistični čaj je vreden več pozornosti, kajti v 3 bolnikov, kojim sem ga pustil uživati, hvalili so njegov vpeh».

Svaril se pradž ponarejanjem in sleparstvom.

3-2

Crkveno-književna novost!

V »Katoliški Tiskarni« ljubljanski je izšel:

ZBORNİK

na slavo ss. Cirilu in Metodu.

Zbral in na svetlo dal **ANTON ŽLOGAR**, kapelan pri mestni fari sv. Jakopa v Ljubljani.

Čisti dohodek je namenjen družbi ss. Ciril i Metoda.

Cena f. 1.60 in 10 kr. poštne.

Dobiva se pri iztatelju in v katol. hukvarni.

Več št. go. se je knjiga poslala na

red; koar bi se ne zmatral naroč

nikom. nat blavo vojno zapíše:

retours. 3-1

Najboljši

papir za cigaretke
20-36 je pristni

LE HOUBLON

franc. fabrikat Cawleyev in Henryev v Parizu
Svari se pred ponarejanjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje dr. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lippmann profesorji kemije na dunajsk. vsučilišču, radi njegove najboljšje kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvarine.

Cudovite kapljice
Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudovratnejše žilodčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrik in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. 9-12

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljatve pa edino v lekarnici *Cristofoletti v Gorici, v Trstu* v lekarni *E. Zanetti i G. B. Rovis, G. B. Faraboschi in M. Ravasini*. Ena steklenica stane 30 novcev. Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Na prodaj je:

Pila ali žaga s veliko vodno močjo (na vodi Hubel) pod tovarno bombažne predilnice v Ajdovščini.

22 orlov hrastovega gojzda. Najboljša kvaliteta (doh.-Steinleeh-) za stavbe itd.

V prav dobrem stanu hiša (gostilnica) s štalami in vrtno za lesno in drugo kupčijo priljučna. —

Natančneje se poizve pri podpisnem Spoštovanjem
3-4 **A. Poljšak**, Šturje, Ajdovščina.

Razkužujoče sredstvo

za stranišča in vsak drug kraj — popolnoma neškodljivo zdravju.

Najbolj ekonomično in povsod rabljeno.

Da se razkuži kako stranišče, zlije naj se vsaki dan notri z žlici te tekočine. Za vsak drug kraj stanovanja zadostuje vliiti v kako posodo nekoliko žlic, postaviti posodo v kak kot. ter menjati ga je enkrat na teden.

Samo v Lekarnici ROVIS v Trstu

V istej lekarni so na prodaj slavno znane

PROTIKOLERIČNE KAPLJICE
izvrstno preservativno sredstvo
BASTLER-jevo

IZVLECEK iz antiškega tamarinda hladeča in dobro okusna pijača priročljiva vzlasi za veliko toploto.

Na znanje

Mi nemamo nobena podružnice in naša prodajalnica se nahaja samo v Döblingu; vse enako zvoneča naznanila so sama posnemanja.

Slavnemu občinstvu svarilo!

Nekoliko tisoč kosov pravilnega brnskega volnega blaga.

Obleka za gospode

za pomlad in poletje
erne, rujave, sive, čokoladne, modre barve, melirane in sploh v najmodernejših barvah in denisah po naslednjih uže nezasišano nizkih cenah.

Vsaka obleka prve vrste for 3 75
in visoko " " " 4 75
iz najfinejše volne " " " 6 25

Iz brnske česane preje mesti 15 for.
samo 8 for. 75 n. (Kamgarn)

SUKNO je navlic nezasišane CENOSTI dobro in trpežno, najmanj dvakrat toliko vred. To blago prostoja se izvrstno tudi za ženske in moške za dežne plašče, za krila in spalno haljine. 10-12

Naj torj vsak naroči brez skrbi, saj le kupcu je to v prid, ker fabrikant ima pri takih cenah neizmerno zgubo. — Razem tega se zavežem vsakemu denar povrniti, ako blago ne odgovarja temu, kar more po tem naznanilu pričakovati. —

Odpošilja se le proti pošiljlatvi denara naprej ali pa proti poštnemu povzetju in je treba naročiti pri sodinjsko vknjiženej firmi

Export - Waarenhaus zur „Austria“,
Wien, Ober-Döbling, Mariengasse 31.
v vlastitj hiši.

ŽELODČNE BOLEZNI
je moguče **BAZO** in **POSVEMA** ozdraviti
po
JERUZALEMSKEM BALZAMU

edini in nedosegljivi žilodčni pijači.
Da si človek izvoli pravi lek proti žilodčnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke.

Večina raznih kapljic, izlečkov itd.; katere se občinstvu kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič drugega, nego škodljiva smes.

Edini **Jeruzalemski balzami** si je zagotovil vsled svoje priproste sestave, odločno oživljajoče in žilodčne živce hitro kr-pčalne moči pravice prednosti na vseni doseđaj v tej stroki poznanimi zdravilami, kar dokazuje tudi se vsakim dnem-vo več prašanje po niemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kiške robarbare, katere korenika je poznana zaradi njega neodnega npliva na prebavljenje ni čišenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam v žilodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci priporočujejo proti neješnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnjusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, zlatenici in vsakej bolezni v črevesju.

Steklenica z navolom vred stane 30 novcev. 38-26

GLAVNO SKLADIŠČE u LEKARNI

G. B. PONTONI
v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni Marku Barasini, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tominu v lekarni E. Palisca.

Poglavitni nauki in molitev

ki jih mora znati kdor hoče prejeti sv. birmo, sv. pokoro, sv. obhajilo. In sv. zakon, zove se mala knjižica, katere je izšla v naši tiskarni in se dobiva po 4 novc.

3-5

Ni igrača.

Ni sleparija, temuđ gola sveta resnica!

Samo 3 gld.

jedna žepna ura

izvrstno regulirana, dobro tekoša in garantirana, iz najfinejšega, vedno lepega, vedno svetlega posnemanega zlata, ki namestuj zlatu uro. Vsakdo ki si naroči jedno teh reguliranih, natančnih ur, vdohi z uro **Zaston naslednja darila:** 1 krasno verigo za uro iz posnega zlata 1 metno izdelano levovo glavo kot obesek 1 prstan z posameznimi kamni 1 par najfinejših ubanov 1 krasno britvico. 3-5

Naj nikdo ne dvomi!

ker, ponavljam, to ni igrača niti sleparstvo temuđ gola resnica, in vsakdo naj se po žuri si naročiti tako uro, dokler je še kaj zalge Rizpošilja po puštnem povzetju

Taschenuhren-Versendung

Fekete WIEN

V., Wehrgasse 13-34.

3-5

Vpor delavcev na Belgijskem

z svojimi strašnimi čini, opustošenjem in razdiranjem, je bil za naše notranje tovarnice opominjajoč izgled radi česa se je odločilo na vsak način delalce v delu obdržati in delo nadaljevati. Zaloga blaga je ogromna, razprodaja pa vedno še premajhna in radi tega smo primorani 10.000 popolnih

OBLEKA ZA GOSPODU

moderne, prav lepe, trpežne iz pristne Reihenerške volne najboljšje kakovosti za polovico prave cene razprodajati.

- I. baže fino 3 gold. Samo 3 gold. stane ena obleka, iz volne, suknja, hlače in gilet za največji star, najboljšega modernega, modnega poletnega sukna, vsakovrstne barve, najlepša oblega za poletje, izredno trpežna.
- II. baže finejše 4 gold. Samo 4 for. stane jedna obleka iz ovčje volne, suknja, hlače in gilet, najbolj finejše kakovosti iz pristnega reihenerškega volnena sukna; sive temne plave, črne; oljkaate, drapbarve, več tablovanih in meliranih obrazcev; sukno za celo obleko. — Samo 4 gold.
- III. baže prima 6 gold. Samo 6 gld. stane jedna obleka iz volčje volne, suknja, hlače in oprsnik, najprve kakovosti, diagonalno reihenerške volčje volno, nepokončljive trpežnosti najlepša in najboljša obleka po zadnji modi. Ta obleka stala je popred štirikrat toliko, sedaj pa stane le 6 gld. vsakorsne barve. 2-5

Ker se ne morejo od zmerjenih kuponov odrezati posebni obrazci, naj vsakdo pri naročilu izbere barvo in zadovoljen bude z pošiljlatvo.

Raznošila po poštnem povzetju samo **Fekete** General Depot:
REICHENBERGER SCHAFWOLL AAREN Wien, Hundsthurmerstrasse Nr. 18/34

Trgovina
A. Majer-jevega

Exportnega piva v steklenicah v LJUBLJANI (DVOVODNA NA PARO) priporoča

Cesarsko, in Bock-pivo v skrinjicah po 25 in 51 st-kl.

PICCOLI-eva esenca za žilodce

G. PICCOLI lekarni v Ljubljani.

Ozdravilja kakor je razvidno iz zahvalnih pism in zdravniških spričeval bolezni v žilodcu in trebuhu, bodejne, krvi, žilodčne in premenjavno mrzlično, zabasanje, hemorojde, zlatenico, migrene itd. in je najboljši pripomoček zoper glivce pri oocitih.

Posilja izdelovalca po pošti v škatlicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc. Pri večem številu d bi se primeren odjuz.

Gosp. Gabr. Piccoli-ju, lekarničarju v Ljubljani Na sahtevanje potrjujem, da sem Vaš svet za žilodce, kojega deli so mi dobro znani v velikih slučajih uspešno rabil proti boleznim v žilodcu in zlati žili 42-50 Ljubljana, mesec januar 1884.

Dr. Emil vitez pl. Stöckl.

c. k. vladni svetovalec in deželno-sanitnet poročevalce.

Podpisani potrjuje, da ima žilodčna esenca ljubljanskega lekarničarja Piccoli-ja hitro in prečudno zdravilne moči. Z njo ozdravilo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico žilodčne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlasiak, župnik-kan. Plominj, Primorsko.

Antirrhoeum najboljšje zdravilo proti prehlajenju, kostobolji, hromoti delavnih šutnic, bolečinam v križi in v praih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastilje savtoninske; (kolesci zoper glivce) izkušeno zdravilo zoper glivce škatljica 10 kr. 100 košč. 50 kr. 1000 košč. 5 gld. 2000 6 gld.

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritja), plućnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Zelilčni prani sirup. Ta iz zdravilnih zelilšč izdelani sirup se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučnim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivemu kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci ša toliko žlic. Steklenica 36 kr.

Tu navedena, kakor van druga zdravila se zmiraj frišna doba v lekarni

G. Piccoli-ja

«pri angelu»

v Ljubljani

na Dunajskoj cesti,

kder se naročila takej

po pošti proti povzetju izvršujejo.